Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 17. septembra 2015*

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Trg parafinskih voskov — Trg stiskanih parafinov — Kršitev hčerinske družbe, v kateri ima matična družba stoodstotni delež — Domneva odločilnega vpliva matične družbe na hčerinsko družbo — Odgovornost matične družbe, ki izhaja le iz kršitve hčerinske družbe — Sodba, s katero je bil zmanjšan znesek globe, naložene hčerinski družbi — Učinki na pravni položaj matične družbe“

V zadevi C-597/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 22. novembra 2013,

Total SA s sedežem v Courbevoieju (Francija), ki jo zastopata É. Morgan de Rivery in É. Lagathu, odvetnika,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopata É. Gippini Fournier in P. Van Nuffel, agenta,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, A. Rosas, E. Juhász (poročevalec), D. Šváby, sodniki, in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. januarja 2015,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. marca 2015

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

1 Družba Total SA (v nadaljevanju: Total) s svojo pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije Total/Komisija (T-548/08, EU:T:2013:434, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je navedeno sodišče zavrnilo njeno tožbo za razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije C(2008) 5476 final z dne 1. oktobra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.181 – Voski za sveče) (povzetek objavljen v UL 2009, C 295, str. 17, v nadaljevanju: sporna odločba) in, podredno, za razglasitev ničnosti ali zmanjšanje zneska globe, ki ji je bila naložena.

Dejansko stanje in sporna odločba

2 Izpodbijana sodba vsebuje te ugotovitve:

„1. Komisija je s [sporno] odločbo ugotovila, da sta tožeča stranka […] in njena hčerinska družba, v kateri ima stoodstotni delež, Total France SA [v nadaljevanju: Total France], z drugimi podjetji kršili člen 81(1) [ES] in člen 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) [z dne 2. maja 1992 (UL L 1, str. 3)], ker sta bili udeleženi v kartelu na trgu parafinskih voskov v EGS in na nemškem trgu stiskanih parafinov.

2. Naslovnice [sporne] odločbe so te družbe: […] ter tožeča stranka in njena hčerinska družba […]

3. Parafinski voski se v rafinerijah proizvajajo iz surove nafte. Uporabljajo se za proizvodnjo raznih proizvodov, kot so sveče, kemikalije, pnevmatike in avtomobilski proizvodi ter v industrijah kavčuka, embalaže, lepil in žvečilnih gumijev (točka 4 obrazložitve [sporne] odločbe).

4. Stiskani parafin je surovina, potrebna za proizvodnjo parafinskega voska. Nastane v rafinerijah kot stranski proizvod v proizvodnji osnovnih olj iz surove nafte. Prodaja se tudi končnim kupcem, kot so med drugim proizvajalci ivernih plošč (točka 5 obrazložitve [sporne] odločbe).

5. Komisija je uvedla preiskavo, potem ko jo je [neka družba] z dopisom z dne 17. marca 2005 obvestila o omejevalnem sporazumu […] (točka 72 obrazložitve [sporne] odločbe).

6. Komisija je 28. in 29. aprila 2005 na podlagi člena 20(4) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) opravila preiskavo na kraju samem v prostorih družb „H & R/Tudapetrol“, ENI in MOL ter prostorih družb[e] […] Total [France] (točka 75 obrazložitve [sporne] odločbe).

7. Preiskava je bila, kar zadeva družbo Total France, opravljena na podlagi odločbe Komisije z dne 18. aprila 2005, s katero je bilo tožeči stranki in vsem podjetjem, ki jih je Komisija neposredno ali posredno preiskovala, vključno z družbo Total France, naloženo, da se podredijo pregledu na podlagi člena 20(4) Uredbe št. 1/2003 […]

8. Družba Total France je bila o odločbi [Komisije z dne 18. aprila 2005] o pregledu obveščena 28. aprila 2005. Tožeča stranka o njej ni bila obveščena.

9. Družba Total France je 3. novembra 2005 in 27. novembra 2006 od Komisije prejela zahtevi za informacije ter 23. decembra 2005 in 13. decembra 2006 nanju odgovorila. 30. januarja 2007 je od Komisije prejela dodatna vprašanja, na katera je odgovorila 4. aprila 2007.

10. Komisija je 29. maja 2007 [naslovnikom sporne odločbe], med katerimi sta bili tožeča stranka in družba Total France, poslala obvestilo o ugotovitvah o mogočih kršitvah (točka 85 obrazložitve [sporne] odločbe).

11. Tožeča stranka je z dopisom z dne 13. avgusta 2007 v odgovor na obvestilo o ugotovitvah o mogočih kršitvah posredovala pripombe […]

12. Komisija je 10. in 11. decembra 2007 opravila zaslišanje, na katerem je sodelovala tožeča stranka.

13. Tožeča stranka je po zaslišanju od Komisije prejela več zahtev za informacije. Zahtevi z dne 21. decembra 2007 in z dne 29. maja 2008 sta se nanašali na promet tožeče stranke in družbe Total France, zlasti na trgih parafinskih voskov in stiskanih parafinov. Zahteva z dne 4. aprila 2008 se je nanašala na obstoj kršitve, pri kateri je bila udeležena družba Total France. Tožeča stranka je nanje odgovorila 20. februarja 2008, 8. aprila 2008 in 10. junija 2008.

14. V skladu [s sporno] odločbo so bili uslužbenci družbe Total France pri kršitvi udeleženi v celotnem obdobju njenega trajanja. Komisija je zato ugotovila, da je družba Total France neposredno odgovorna za omejevalni sporazum (točki 555 in 556 obrazložitve [sporne] odločbe). Komisija je ugotovila, da je imela tožeča stranka v kapitalu družbe Total France vsaj 98-odstotni delež in da je na podlagi tega mogoče domnevati, da je izvajala odločilni vpliv na ravnanje družbe Total France, saj sta ti družbi del istega podjetja (točke od 557 do 559 obrazložitve [sporne] odločbe). Tožeča stranka je na pisno vprašanje Splošnega sodišča v zvezi z identiteto preostalih udeležencev v kapitalu družbe Total France pojasnila, da ima sama posredno tudi preostali delež v njenem kapitalu. Tako je bilo med postopkom na tej stopnji ugotovljeno, da je družba Total France hčerinska družba tožeče stranke, v kateri je ta v spornem obdobju imela stoodstotni delež.

15 Globe, naložene v obravnavani zadevi, so bile izračunane na podlagi Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL C 210, str. 2) […], ki so veljale ob vročitvi obvestila o ugotovitvah o mogočih kršitvah [naslovnikom sporne odločbe].“

3 Člena 1 in 2 sporne odločbe določata:

„Člen 1

Ta podjetja so kršila člen 81(1) [ES] in od 1. januarja 1994 člen 53 Sporazuma EGP, ker so med navedenimi obdobji sodelovala pri trajajočem sporazumu in/ali usklajenem ravnanju v sektorju parafinskih voskov na skupnem trgu in od 1. januarja 1994 v EGP:

[…]

Total France […]: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005; in

Total […]: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005.

Za ta podjetja se kršitev navezuje tudi na stiskane parafine, ki so se v navedenih obdobjih prodajali končnim kupcem na nemškem trgu:

Total France […]: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004; in

Total […]: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004.

[…]

Člen 2

Zaradi kršitev, navedeno v členu 1, se naložijo te globe:

[…]

Total France […] skupno in solidarno s Total […]: 128.163.000 EUR.“

4 Komisija je v točki 577 obrazložitve sporne odločbe ugotovila, da večina trditev družbe Total temelji na sposobnosti hčerinske družbe, da v okviru opravljanja tekočih poslov svojih gospodarskih dejavnosti deluje samostojno. V točki 578 obrazložitve sporne odločbe je navedla preudarke v zvezi s pojmom „samostojno delovanje“ hčerinske družbe, zlasti preudarek, da „izvajanje odločilnega vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe ne zahteva vsakodnevnega poseganja v upravljanje delovanja hčerinske družbe“.

5 V isti točki obrazložitve je Komisija dodala:

„Družba [Total] dejansko priznava, da je opravljala naloge institucionalne koordinacije in nadziranja strateških usmeritev ter da je bila pristojna za odobritev ali zavrnitev najpomembnejših investicij ali kakršne koli večje spremembe dejavnosti znotraj skupine. To dokazuje, da je družba [Total] kot matična družba imela interes in je v razmerju do svojih hčerinskih družb opravljala vlogo delničarja, ki poskuša zaščititi svoje finančne lastniške interese in svoje interese v zvezi s poslovno strategijo. Družba [Total] navaja tudi seznam nekaterih drugih področij, kot so politika glede človeških virov, priprava konsolidiranih poročil in določanje fiskalne politike, ter nekaterih drugih operativnih horizontalnih nalog, kot so industrijska varnost, okolje, upravljanje sredstev pod etičnimi pogoji, dejavnosti financiranja in druge, ki jih je družba [Total] upravljala za vso skupino“.

6 Komisija je v točkah od 579 do 582 obrazložitve sporne odločbe preučila trditve družbe Total v zvezi z neobstojem prekrivanja vodstvenih pristojnosti matične in hčerinske družbe, ker naj hčerinska družba ne bi nikoli prejela navodil matične družbe v zvezi s politiko, ki bi jo morala voditi pri prodaji parafinskih voskov, ker naj hčerinska družba ne bi nikoli obvestila matične družbe o svojih dejavnostih na zadevnem trgu in, nazadnje, ker naj bi bili parafinski voski precej obrobna dejavnost tako za hčerinsko kot tudi matično družbo. Komisija je v točki 585 obrazložitve sporne odločbe ugotovila, da elementi, ki jih je predložila družba Total, ne zadostujejo za to, da bi bila ovržena domneva izvajanja odločilnega vpliva, ki izhaja iz tega, da je ta družba skoraj do celote udeležena v kapitalu svoje hčerinske družbe Total France.

Izpodbijana sodba

7 Pritožnica je s tožbo, ki jo je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 16. decembra 2008, predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem se nanaša nanjo, pri čemer je v utemeljitev svojih trditev navedla šest tožbenih razlogov. Podredno je predlagala tudi preklic ali zmanjšanje zneska globe, ki ji je bila naložena solidarno z družbo Total France, v zvezi s čimer je navedla dva tožbena razloga. Pritožnica je v zvezi s tem v bistvu zatrjevala, da ni mogla izvajati odločilnega vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe in da je ta tako na trgu delovala samostojno. Ker sama ni bila udeležena v obravnavanem kartelu, naj ji ne bi bilo mogoče naložiti odgovornosti za kršitev njene hčerinske družbe. Pritožnica je poleg tega izpodbijala trajanje kršitve, ki jo je storila njena hčerinska družba, kakor jo je izračunala Komisija. Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi vse te tožbene razloge zavrnilo.

8 Splošno sodišče je v točki 73 izpodbijane sodbe dobesedno povzelo presojo Komisije iz točke 578 obrazložitve sporne odločbe. V točkah od 74 do 99 izpodbijane sodbe je preučilo vse trditve družbe Total v zvezi s samostojnostjo delovanja njene Hčerinske družbe in v točki 102 izpodbijane sodbe presodilo, da je Komisija pravilno ugotovila, da pritožnici ni uspelo ovreči domneve, da je izvajala odločilni vpliv na poslovno politiko svoje hčerinske družbe.

9 Splošno sodišče je v točkah od 215 do 219 izpodbijane sodbe preučilo trditve pritožnice v zvezi s trajanjem udeležbe te družbe pri kršitvi hčerinske družbe in v točki 224 izpodbijane sodbe presodilo:

„Kar zadeva izvajanje neomejene pristojnosti, Splošno sodišče ugotavlja, da tožeča stranka ni dokazala nobene napake ali nepravilnosti v izpodbijani odločbi, ki bi upravičevala preklic globe, ki ji je bila naložena, ali zmanjšanje zneska te globe. Meni tudi, da je glede na vse okoliščine zadeve, zlasti glede na težo in trajanje kršitve, ki jo je storila tožeča stranka, znesek globe, ki ji je bila naložena, ustrezen.“

Sodba Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08)

10 Splošno sodišče je s sodbo Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), razglašeno istega dne kot izpodbijana sodba v tej zadevi, zmanjšalo znesek globe, naložene hčerinski družbi Total France, ki je pravna naslednica družbe Total Raffinage Marketing SA, na 125.459.842 EUR, pri čemer je tožbo, ki jo je ta družba vložila vzporedno s tožbo družbe Total, njene matične družbe, v preostalem zavrnilo. Splošno sodišče je presodilo, da je Komisija pri določanju množitelja, ki odraža trajanje udeležbe družbe Total France pri kršitvi, kršila načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker je štela obdobje udeležbe 7 mesecev in 28 dni glede parafinskih voskov in obdobje udeležbe 6 mesecev in 12 dni glede stiskanih parafinov za udeležbo enega celega leta. Splošno sodišče pa v izpodbijani sodbi globe, naložene družbi Total, ni zmanjšalo v enaki meri.

Pritožba

11 V pritožbi je navedenih šest pritožbenih razlogov. Pritožnica s prvim in tretjim pritožbenim razlogom zatrjuje, da je njena odgovornost sicer v celoti izpeljana iz odgovornosti njene hčerinske družbe, vendar Splošno sodišče njej ni enako zmanjšalo zneska globe, ki je bila naložena njeni hčerinski družbi, kot je bilo priznano tej hčerinski družbi. Tako naj bi brez pravne podlage poostrilo sankcijo, ki je bila naložena pritožnici. Pritožnica z drugim pritožbenim razlogom zatrjuje, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ko sporne odločbe ni razglasilo za nično, ker je Komisija kršila svojo obveznost obrazložitve. Pritožnica s četrtim, petim in šestim pritožbenim razlogom, ki jih navaja podredno, Sodišču predlaga, naj uporabi svoje reformatorično pooblastilo in ob upoštevanju vseh okoliščin zadeve zanjo določi globo v enakem znesku, kot je bil ugotovljen za njeno hčerinsko družbo.

12 Najprej je treba preučiti drugi pritožbeni razlog in potem skupaj prvi in tretji pritožbeni razlog.

Drugi pritožbeni razlog

Trditve strank

13 Družba Total Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo pri nadzoru zakonitosti, ko sporne odločbe ni razglasilo za nično, ker je Komisija kršila svojo obveznost obrazložitve. Komisija naj namreč ne bi preučila razlogov, ki jih je navedla pritožnica, da bi ovrgla domnevo odločilnega vpliva pritožnice na poslovno politiko svoje hčerinske družbe.

14 Po mnenju družbe Total so okoliščine v tej zadevi podobne, kot v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Elf Aquitaine/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620, točka 167), zaradi česar bi morala Komisija temeljiteje obrazložiti razloge, iz katerih je menila, da predloženi elementi ne zadostujejo za ovrženje te domneve. Pritožnica naj bi za to navajala več dokazov, in sicer samostojnost njene hčerinske družbe, njeno neobveščanje matične družbe o dejavnosti na trgu in to, da matična družba hčerinski družbi ni dajala navodil za upravljanje dejavnosti. Komisija pa naj ne bi odgovorila na te dokaze, kar naj bi

pomenilo neobstoj obrazložitve, torej bistveno kršitev postopka, ki bi jo moralo Splošno sodišče ugotoviti po uradni dolžnosti, ker gre za razlog javnega reda (glej sodbo Siemens in drugi/Komisija, C-239/11 P, C-489/11 P in C-498/11 P, EU:C:2013:866, točka 321).

15 Ker Splošno sodišče ni moglo ugotoviti mest v sporni odločbi, na katerih je podrobno odgovorjeno na elemente, ki jih je predložila pritožnica, bi moralo po uradni dolžnosti ugotoviti neobstoj obrazložitve sporne odločbe in jo razglasiti za nično. Namesto tega pa je Splošno sodišče v točkah od 75 do 102 izpodbijane sodbe samo preučilo vsakega od teh elementov, s čimer naj bi se postavilo na mesto Komisije.

16 Komisija meni, da ta pritožbeni razlog ni dopusten, ker pritožnica z njim poskuša spremeniti predmet spora, kakršen je bil predmet razprave pred Splošnim sodiščem, saj prvič pred Sodiščem navaja razlog v zvezi z neobstojem obrazložitve sporne odločbe. Po mnenju Komisije to, da je razlog v zvezi z neobstojem obrazložitve zajet z javnim redom, sodišču omogoča, da ga ugotovi po uradni dolžnosti, vendar ne pomeni, da mora Splošno sodišče ob siceršnji razveljavitvi njene sodbe po uradni dolžnosti preveriti vse vidike obrazložitve odločbe, na katere se pred njo ne sklicuje.

17 Komisija poudarja, da so dokazi, ki jih je navajala pritožnica – in sicer finančna samostojnost njene hčerinske družbe, to, da ima ta hčerinska družba svoje lastne lokalne poslovodne organe, neobstoj komunikacije med matično družbo in njeno hčerinsko družbo o dejavnosti hčerinske družbe ter obrobna pomembnost dejavnosti, na katero se je nanašal nedovoljeni omejevalni sporazum za promet matične družbe – trditve, ki so bile navedene v okviru četrtega razloga ničnostne tožbe, vložene pri Splošnem sodišču, ki so se nanašale na očitno napako pri presoji, ki naj bi jo storila Komisije v sporni odločbi, in ne na neobstoj obrazložitve te odločbe. Splošno sodišče naj bi odgovorilo na te razloge, s katerimi se je izpodbijala domneva izvajanja odločilnega vpliva. Tako naj se v okviru presoje tega tožbenega razloga ne bi odločalo o vprašanju obrazložitve, temveč o vsebinskem vprašanju.

Presoja Sodišča

18 V skladu s sodno prakso Sodišča je obveznost obrazložitve aktov Unije iz člena 296, drugi pododstavek, PDEU bistvena postopkovna zahteva, ki jo je treba razlikovati od vprašanja utemeljenosti obrazložitve, ki je del vsebinske zakonitosti spornega akta (glej sodbi Elf Aquitaine/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, točka 146 in navedena sodna praksa, in Gascogne Sack Deutschland/Komisija, C-40/12 P, EU:C:2013:768, točka 46).

19 V obravnavanem primeru je pritožnica pred Splošnim sodiščem izpodbijala v točki 578 obrazložitve sporne odločbe navedeno presojo trditev, ki jih je navedla, da bi ovrgla domnevo odločilnega vpliva. Trdila je, da je Komisija napačno zavrnila elemente, ki jih je predložila, da bi dokazala neobstoj odločilnega vpliva na poslovno delovanje njene hčerinske družbe, pri čemer pa se ni sklicevala na to, da je Komisija v zvezi s tem kršila svojo obveznost obrazložitve v sporni odločbi.

20 Ugotoviti je treba, kot je razvidno iz točke 8 te sodbe, da je Splošno sodišče, potem ko je dobesedno navedlo presojo Komisije iz točke 578 obrazložitve sporne odločbe, v točkah od 74 do 99 izpodbijane sodbe preučilo vsako od trditev družbe Total v zvezi s samostojnostjo delovanja njene hčerinske družbe in v točki 102 izpodbijane sodbe prišlo do presoje, da je Komisija pravilno ugotovila, da pritožnici ni uspelo ovreči navedene domneve.

21 Vendar prvi del drugega pritožbenega razloga v bistvu temelji na enakih trditvah, kot jih je pritožnica navedla pred Splošnim sodiščem, ne zato, da bi izpodbila morebitno kršitev obveznosti obrazložitve, ampak da bi izpodbila domnevno napačno uporabo domneve odločilnega vpliva. Na pritožbeni stopnji pa pritožnica ne graja več utemeljenosti obrazložitve Splošnega sodišča v teh točkah izpodbijane sodbe,

temveč samo to, da naj bi Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker ni sankcioniralo zatrjevanega neobstoja obrazložitve sporne odločbe glede zavrnitve elementov, ki jih je pritožnica navedla, da bi ovrgla domnevo odločilnega vpliva.

22 Z navedenim delom se tako na pritožbeni stopnji predlaga nova trditev, s katero se želi izpodbijati zadostnost obrazložitve sporne odločbe glede uporabe domneve odločilnega vpliva. Iz tega izhaja, da je treba navedeni del razglasiti za nedopusten, saj je pristojnost Sodišča v okviru pritožbe načeloma omejena na presojo pravne odločitve glede razlogov, ki so bili predmet razprave na prvi stopnji (glej v tem smislu sodbo Gascogne Sack Deutschland/Komisija, C-40/12 P, EU:C:2013:768, točka 52).

23 Ker prvi del drugega pritožbenega razloga ni dopusten, je treba drugi del tega pritožbenega razloga, s katerim pritožnica očita, da je Splošno sodišče nadomestilo obrazložitev sporne odločbe, prav tako zavrniti, saj je zanj nujno potrebna presoja obrazložitve navedene odločbe.

24 Ta pritožbeni razlog je treba zato zavrniti v celoti.

Prvi in tretji pritožbeni razlog

Trditve strank

25 Družba Total zatrjuje, da je Splošno sodišče – glede na to, da sta odgovornost, ugotovljena v zvezi z njo, in naložitev solidarnega plačila globe izhajali le iz odgovornosti njene hčerinske družbe – s tem ko je zmanjšalo znesek globe, naložene tej hčerinski družbi, enakega zmanjšanja pa ni upoštevalo pri matični družbi, poostrilo sankcijo, ki je bila naložena matični družbi. Glede na to odgovornost, ki naj bi bila v celoti izvedena, naj bi bila razlika med zneskoma glob, naloženih matični družbi in njeni hčerinski družbi, torej znesek 2.704.158 EUR, globa brez vsakršne pravne podlage. Poleg tega naj bi ta sprememba lastnosti njene odgovornosti izhajala iz izpodbijane sodbe, ne da bi ji bila v katerem koli trenutku postopka dana možnost, da bi v zvezi s tem predložila svoja stališča, kar naj bi pomenilo kršitev njene pravice do obrambe.

26 Po mnenju pritožnice je sporni položaj enak položaju, v katerem je bila izdana sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), s katero je Sodišče, potem ko je ugotovilo, da je bila odgovornost matične družbe v celoti izvedena in akcesorna v razmerju do odgovornosti njene hčerinske družbe ter da je bila tako povsem odvisna od nje, uskladilo znesek globe, naložene matični družbi z znižanim zneskom globe, naložene njeni hčerinski družbi. V obravnavanem primeru pa naj bi bil položaj pritožnice položaj matične družbe, katere odgovornost je v celoti izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe. Pritožnica poudarja, da bi moralo Splošno sodišče, glede na to, da je lahko trajanje udeležbe pri zadevni kršitvi, ki je bilo ugotovljeno za njo, le identično tistemu, ki je bilo ugotovljeno za njeno hčerinsko družbo, in glede na to, da je bila globa, naložena njeni hčerinski družbi, znižana izključno zaradi skrajšanja tega trajanja le v zvezi s to hčerinsko družbo, uporabiti svoje reformatorično pooblastilo, kot je bilo to storjeno v sodbi Komisija/Tomkins(C-286/11 P, EU:C:2013:29), in znesek globe, naložene matični družbi, prilagoditi glede na znesek globe, ki je bila nazadnje naložena njeni hčerinski družbi.

27 Družba Total dodaja, da je izpodbijano sodbo in sodbo Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423) izdala ista sestava sodišča istega dne, zaradi česar je Splošno sodišče, s tem ko je odločilo, da ne bo spremenilo globe, ki je bila naložena pritožnici, kršilo načelo prepovedi diskriminacije dveh zadev, ki se nanašata na isto dejansko stanje in na dva subjekta enega in istega podjetja. Poleg tega naj bi bilo sodišče Unije v okviru reformatoričnega pooblastila pooblaščeno spremeniti znesek globe. Nasprotno pa naj ne bi bilo pooblaščeno spreminjati lastnosti solidarnosti in enotnosti odgovornosti in globe, ki iz nje izhaja, za subjekte, ki tvorijo eno in isto podjetje, če je odgovornost matične družbe izključno odvisna od odgovornosti njene hčerinske družbe. Tako naj bi

Splošno sodišče, s tem ko je spremenilo lastnosti solidarnosti in enotnosti odgovornosti družbe Total in njene hčerinske družbe in posledično ti lastnosti globe, naložene tema družbama, napačno uporabilo pravo.

28 Komisija meni, da trditve pritožnice niso utemeljene, ker temeljijo na napačni predpostavki, da naj bi Splošno sodišče, s tem ko je zavrnilo njeno tožbo, povečalo njeno odgovornost. Splošno sodišče pa naj, s tem ko je zavrnilo tožbo, ne bi poseglo v odgovornost pritožnice, niti v celovitost zneska globe. To, da je Splošno sodišče zmanjšalo znesek globe, naložene hčerinski družbi, naj ne bi imelo nobenega vpliva na obseg odgovornosti pritožnice, ki naj bi ostala zavezana plačati celotni znesek globe.

29 Komisija ugotavlja, da samo to, da je za del globe družba Total postala edini dolžnik Komisije, ne pomeni spremembe globe, ki ji je bila naložena, in da je to le neločljiva posledica odločitve Splošnega sodišča v sodbi Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), da zmanjša znesek globe, naložene solidarni dolžnici. Načeloma naj položaja matične družbe, ki je bila obsojena solidarno s svojo hčerinsko družbo, ne bi bilo mogoče ločiti od položaja drugih pravnih subjektov, za katere je bila ugotovljena solidarna odgovornost in ki so postale solidarne dolžnice za plačilo naložene globe. V primeru naložitve solidarnega plačila globe povzroči zmanjšanje zneska te globe za enega od solidarnih dolžnikov nujno to, da postane drugi solidarni dolžnik sam odgovoren za znesek, ki ustreza temu zmanjšanju.

30 Po mnenju Komisije je vedno dopustno, da matična družba in njena hčerinska družba skupaj vložita eno tožbo zoper odločbo, s katero jima je bila naložena globa. Če se matična družba odloči predlagati razglasitev ničnosti in spremembo svoje globe z lastno tožbo, naj bi bil izid te tožbe odvisen od trditev, navedenih v zvezi s tem, in ne od morebitnih trditev, ki jih je njena hčerinska družba navedla v vzporedni tožbi. V vsakem primeru naj pogoji, ki jih je določilo Sodišče v sodbi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) v zvezi z „enakostjo predmeta“ vzporednih tožb matičnih in njihovih hčerinskih družb, v obravnavanem primeru ne bi bili izpolnjeni. Čeprav je res, da sta družba Total in njena hčerinska družba pred Splošnim sodiščem grajali presojo Komisije glede trajanja udeležbe pri kršitvi, naj bi Splošno sodišče znižalo globo, naloženo njeni hčerinski družbi na podlagi trditev, ki jih je navedla ta, ne pa matična družba.

Presoja Sodišča

31 Pritožnica s prvim in tretjim pritožbenim razlogom graja to, da Splošno sodišče v izpodbijani sodbi ni upoštevalo sodbe Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), v kateri je bila globa, naložena družbi Total France, znižana na 125.459.842 EUR. Trdi, da bi moralo Splošno sodišče v skladu s sodno prakso Sodišča iz sodbe Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) navedeno globo zmanjšati tudi družbi Total.

32 Konkurenčno pravo Unije se nanaša na dejavnosti podjetij. Avtorji Pogodb so za opredelitev storilca kršitve konkurenčnega prava, ki se lahko kaznuje na podlagi členov 102 PDEU in 82 PDEU, izbrali pojem „podjetje“, in ne drugega pojma, kot sta pojma „družba“ ali „pravna oseba“, ki se uporabljata med drugim v členu 54 PDEU (glej sodbo Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi, od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točki 41 in 42 in navedena sodna praksa).

33 Pojem podjetja označuje vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegov pravni status in način financiranja. Ta pojem je treba razumeti tako, da označuje gospodarsko enoto, čeprav je ta s pravnega vidika sestavljena iz več fizičnih ali pravnih oseb. Če taka gospodarska enota krši pravila o konkurenci, mora v skladu z načelom osebne odgovornosti odgovarjati za to kršitev (glej sodbo Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi, od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točki 43 in 44 in navedena sodna praksa).

34 Glede na navedeno je v določenih okoliščinah lahko pravna oseba, ki ni kršila konkurenčnega prava, vseeno sankcionirana za kršitev neke druge pravne osebe, če ti osebi tvorita isti gospodarski subjekt in tako podjetje, ki je kršilo člen 101 PDEU (glej sodbo Komisija in drugi/Siemens Österreich in drugi, od C-231/11 P do C-233/11 P, EU:C:2014:256, točka 45).

35 Tako se lahko ravnanje hčerinske družbe pripiše matični družbi, kadar ta dejansko izvaja odločilni vpliv na ravnanje te hčerinske družbe (glej v tem smislu sodbo Akzo Nobel in drugi/Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, točki 58 in 59 in navedena sodna praksa).

36 Če ima matična družba stoodstotni delež v kapitalu svoje hčerinske družbe, obstaja izpodbojna domneva, da matična družba dejansko izvaja odločilni vpliv na ravnanje svoje hčerinske družbe (glej sodbo Akzo Nobel in drugi/Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, točka 60 in navedena sodna praksa).

37 Komisija je v obravnavanem primeru odgovornost družbe Total France pripisala družbi Total in jima skupno in solidarno naložila globo v višini 128.163.000 EUR. Splošno sodišče je, kot je bilo poudarjeno v točki 10 te sodbe, s sodbo Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423) globo, naloženo hčerinski družbi Total France, znižalo na 125.459.842 EUR.

38 Sodišče je presodilo, da v položaju, v katerem je odgovornost matične družbe v celoti izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe in v katerem noben drugi dejavnik samostojno ne opredeljuje ravnanja, ki se očita matični družbi, odgovornost te matične družbe ne more presegati odgovornosti njene hčerinske družbe (glej v tem smislu sodbo Komisija/Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, točke 37, 39, 43 in 49).

39 Zato da sodišča Unije uporabijo načela, ki izhajajo iz te sodne prakse, morajo biti izpolnjeni nekateri postopkovni pogoji, zlasti da sta hčerinska in matična družba vložili vzporedni tožbi, ki imata enak predmet (glej sodbo Komisija/Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, točka 49). Sodišče je pojasnilo, da se s pojmom „enak predmet“ ne zahteva enak obseg predlogov in trditev, ki sta jih navedli ti družbi (glej sodbo Komisija/Tomkins, C-286/11 P, EU:C:2013:29, točka 43).

40 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da so bili ti pogoji izpolnjeni. Kot zadevna matična in hčerinska družba v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29), sta namreč družbi Total in Total France zoper sporno odločbo vložili tožbi in ti tožbi sta imeli enak predmet, saj sta se obe med drugim nanašali na trajanje kršitve.

41 Čeprav je Sodišče v sodbi Komisija/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29) odločalo le o možnosti, da se v okviru tožbe, ki jo je vložila matična družba, katere odgovornost je v celoti izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe, upošteva izid tožbe, ki jo je vložila ta hčerinska družba, pa iz sodne prakse Sodišča, zlasti iz sodbe Areva in drugi/Komisija (C-247/11 P in C-253/11 P, EU:C:2014:257, točke od 136 do 138), izhaja, da se mora, če so izpolnjeni postopkovni pogoji, navedeni v zgornjih točkah, za matično družbo, katere odgovornost je v celoti izvedena iz odgovornosti njene hčerinske družbe, v bistvu upoštevati morebitno zmanjšanje odgovornosti njene hčerinske družbe, ki ji je bila pripisana.

42 Splošno sodišče je zato, s tem ko ni upoštevalo izida sodbe Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423), napačno uporabilo pravo.

43 Iz tega izhaja, da sta prvi in tretji pritožbeni razlog utemeljena.

44 Izpodbijano sodbo je treba zato razveljaviti v delu, v katerem Splošno sodišče zneska globe, naložene družbi Total, ni prilagodilo znesku globe, naložene družbi Total France.

45 V teh okoliščinah in prav tako v skladu s sodbo, izdano istega dne v zadevi Total Marketing Services/Komisija (C-634/13 P, EU:C:2015) ni treba preučiti četrtega, petega in šestega pritožbenega razloga, ki so podredni.

46 V skladu s členom 61, prvi odstavek, drugi stavek, Statuta Sodišča Evropske unije lahko Sodišče, če je pritožba utemeljena, ob razveljavitvi odločitve Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.

47 Na podlagi preudarkov v točkah od 38 do 44 te sodbe je treba znesek globe, naložene družbi Total, zmanjšati na raven zneska globe, naložene njeni hčerinski družbi Total France, kot je določena v točki 1 izreka sodbe Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).

48 Znesek globe, naložene v členu 2 sporne odločbe družbi Total skupno in solidarno z družbo Total France, je treba zato določiti v višini 125.459.842 EUR.

Stroški

49 Sodišče v skladu s členom 184(2) Poslovnika Sodišča odloči o stroških, če pritožba ni utemeljena ali če je utemeljena in Sodišče samo dokončno odloči v sporu.

50 V skladu s členom 138(1) navedenega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se neuspeli stranki na predlog naloži plačilo stroškov. Člen 138(3) navedenega poslovnika poleg tega določa, da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka uspe samo deloma. Vendar lahko Sodišče, če se zdi to glede na okoliščine v zadevi upravičeno, odloči, da ena stranka poleg svojih stroškov nosi tudi del stroškov druge stranke.

51 V zvezi s tem je treba odločiti, da družba Total ob upoštevanju okoliščin primera nosi tri četrtine stroškov Komisije in svojih stroškov, ki so bili priglašeni v okviru pritožbe in postopka pred Splošnim sodiščem, in da Komisija nosi četrtino svojih stroškov in stroškov Total v zvezi s tema postopkoma.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. **Sodba Splošnega sodišča Evropske unije Total/Komisija (T-548/08, EU:T:2013:434) se razveljavi v delu, v katerem to zneska globe, naložene družbi Total SA, ni prilagodilo znesku globe, naložene družbi Total Raffinage Marketing SA s sodbo Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423).**

2. **V preostalem se pritožba zavrne.**

3. **Znesek globe, naložene družbi Total SA skupno in solidarno z družbo Total Raffinage v členu 2 Odločbe Komisije C(2008) 5476 final z dne 1. oktobra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.181 – Voski za sveče), se določi na 125.459.842 EUR.**

4. **Družba Total SA nosi tri četrtine stroškov Evropske komisije in svojih stroškov, povezanih s to pritožbo in postopkom na prvi stopnji.**

5. **Evropska komisija nosi četrtino svojih stroškov in stroškov družbe Total SA, povezanih s to pritožbo in postopkom na prvi stopnji.**

Podpisi